

lux eadem, quæ nuper: refriguit penitus ille pietatis ardor, quo prius animus incalcescebat: prævaluit impetus pravæ cupiditatis ad vetera flagitia retrahentis. Ut ut est; quoquo deinceps modo afficiar, verum semper id erit, unum esse porro homini Christiano necessarium; nullum esse socordiae & inertiae locum, ubi dies & hora mortis incerta sit; nihil esse peccato lethali detestabilius, cui expiando æterna in Inferis supplicia destinata sint. Nulla nec temporum injuria, nec voluntatum mutabilitas, nec perversitas morum quidquam ex illis Christi oraculis detrahet: *Cælum & terra transibunt, verba autem ipsius non transibunt.*

Mar. 13.

Isthæc amabo vos, Adolescentes, reputate vobiscum frequenter, & attentis animis meditamini, si quando salutis vestræ hostis infensissimus ad oppugnandam innocentiam vestram accedet. Si vos vel humanarum rationum momentis, vel exempli pravi ac perniciosæ consuetudinis obtentu, vel illicitæ voluptatis illecebra ad peccandum inclinabit; repellite illum viriliter ac dicite. Vade retro, Satana, memini me nuper istis omnibus, quibus me provocas ac laceffis, nuntium remittere, cum inter liquidissimos pietatis affectus sacratissimo Domini mei Corpore pascerer. Non habebis in me deinceps partem ullam, sed Jesus mecum erit in perpetuum tanquam bellator fortis, te verò inter perennes rogos, & nequissimos tuæ superbiæ ac rebellionis comites arde re ac plorare æternum jubeo. Quod utinam fortiter atque constanter præstetis, Adolescentes, Deum Optimum, Maximum etiam atque etiam precor.

DE RELAPSU IN PECCATUM.

ORATIO XVI.

Cum immundus Spiritus exierit ab homine, ambulat per loca inaquosa querens requiem, & non inveniens dicit, revertar in domum meam unde exivi; & cum venerit, invenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit & assumit septem alios Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi, & fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Luc. c. 11.

Satis opinor intelligitis, Adolescentes, ex illis vocibus, quas huic Orationi præfigo, futurum hoc mihi hodiernæ cohortationis argumentum; quàm metuendum sit, post recuperatam sacris in mysteriis Dei gratiam & abjurata crimina, iisdem rursus immergi, & tam solemnia Sacramenta novo perduellionis flagitio polluere. Cujus utinam sceleris atrocitatem sic explicare vobis possim, ut si, quæ diximus nuper de Perseverantiæ Christianæ necessitate, minùs apud animos vestros ponderis habuissent, quæ dicturus sum hodie de iteratis relapsibus vos à peccando deinceps deterreant.

Mihi igitur nunc sermo est cum iis Adolescentibus, faxit Deus nemo hic sit; ad quem talis Oratio pertineat; mihi, inquam, nunc sermo est cum iis qui repertiis flagitiis implicante se, & perpetuas surgendi relabendique vices exercent. Quibus ego Theologorum omnium unanimi sententia fretus, sanctorum Patrum terribilibus anathematis munitus, ipsi Spiritus sancti oraculis confirmatus supremum illud decretoriumque iudicium pronuncio, aditum pæne omnem ad pœnitentiam salutemque ipsis præcludi.

Quæ-

Quærit Chrysostomus difficiliusne sit illasam intactamque ab omni lethifera labe integritatem toto vita tempore conservare, quàm inflicto semel per peccatum vulnere facere medicinam. Facilem habet quæstio illa primo aspectu explicationem. Quid enim magis obvium, quid magis in promptu est, quàm ad Pœnitentiæ Sacramentum recurrere, si quando peccare contigerit; at verò quantæ molis est ita se tueri adversus eas, quibus hæc vita obnoxia est, peccandi illecebras atque incitationes, nunquam ut, dum vives, tentationi succumbas? Res aliter tamen se haber, subjicit Chrysostomus; neque satis dici potest, quàm turpiter hallucinentur illi, qui post graves iteratosque lapsus facilem sibi ad veram pœnitentiam aditum fore confidunt. Imò persuadeant illi sibi, nihil esse tam operosum, quàm ut verè ac sincerè, quemadmodum necesse est ad impetrandam ejusmodi peccatorum veniam, ipsos pœniteat. Hujus porro difficultatis, triplicem, quam sub jicio, rationem accipite. Primum difficultatis caput à Dæmone, alterum ab ipso peccante, tertium à Deo ipso proficiscitur.

¶ Pars.

Ajo Dæmonem post iteratos lapsus gravissimum esse ad veram pœnitentiam obicem. Quamobrem id dicam, non ex hominum testimoniis, sed ex ipsius Christi oraculis intelligite. Ille, ille vos doceat, quàm sit misera, quàm funesta, quàm desperata relapsi peccatoris conditio. Cum est ejectus ab homine Spiritus immundus, inquit Christus, si redit in idem hospitium, assumit septem alios spiritus nequiores se, ibique simul omnes habitant, & fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Cum peccasti primum, Adolescens Christiane; cum tentationis turpissimæ victus illecebras, vel nequioris socii colloquio aut

exemplo ad flagitium illectus admisti scdam illam libidinem, quaviatiata cordis tui integritas est, unus in te Spiritus immundus erat; at cum post ejectum sævum illum hospitem eadem te macula contaminasti, rediit idem immundus Spiritus cum septem aliis nequioribus, & facta sunt novissima tua pejora prioribus: facta est posterior conditio tua priore longè deterior. Irrumpunt enim in animam tuam pessimi Spiritus, illam spoliunt, prædantur, expilant. Cur autem ille septem nequiores adducit Spiritus? Nimirum ut ulciscatur fugam. Ulciscitur autem quot modis, Deus immortalis! furorum omnium facibus, quas accendit, omnium libidinum fordidibus quas allinit, omnium maculis & inquinamentis scelerum quæ coæcervat, sævissima & turpissima servitute cui mancipat. In ejusmodi hominibus, inquit Augustinus, *Diabolus tanquam in mancipiis suis operatur; regit eos ad arbitrium, & novo illo auctus satellitio jam validior robustiorque factus tyrannidem exercet durissimam: nihil nisi ex ejus imperio instinctuque geritur. Quidquid agis, miserrime Adolescens, quidquid cogitas, quidquid loqueris, hoc dictante ac præscribente Satana cogitas, loqueris, agis: te ductor infelicissimus ad modum segnissimæ cujusdam pecudis aurigatur.*

Quàm procul ab iis, qui aguntur à Dei Spiritu, neque nisi ex ejus præscripto quidquam aggrediuntur. *Vivo Gal. 2. ego jam non ego, inquit olim Paulus, vivit vero in me Christus.* Tu verò qui novis recentibusque flagitiis immane Dæmonum satellitium in pectus tuum admisti; dic Adolescens infelicissime, si quis esses ejusmodi, vivo ego jam non ego, vivit verò in me Dæmon: quidquid spiro, quidquid meditor, Dæmonis opus est, hoc agor Spiritu. Vivebat quidem in

Z. 2.

re

te Dæmon, cum prima peccata commisisses, sed languidior quodammodo, sed infirmior; sed qui ejici facile posset: jam adjuncto sibi nequiorum Spirituum comitatu, robustior vividiorque vivit in te, ceteri motus omnes, torquet oculos, linguam movet, auribus insidet, membra omnia moderatur. Præest mentis tuæ imaginibus; has recondit, illas explicat, perturbat alias; illius judicio æstimas omnia, illius nutu optas & eligis. Illa cogitatio prava, qua tantopere delectaris, non tua, sed Satanæ cogitatio est; verba illa obscœna, quæ profundis, verba sunt Satanæ; illi contuitus, illæ cupiditates Satanæ sunt. Hoc si crederes, iis certè non tam jucundè pasceres, contremisceres ad earum occasiones levissimas, in te vivit Dæmon, & nescis, te obsidet, te regit, te possidet, & ignoras?

Miraris, Adolescens, miserrime, si, subortis quandoque melioris vitæ desiderii, medios interitus langues ac deficiis; si, quibus olim adversus peccatum concitabare stimulis, iisdem jam penitus obdurefcis, si, quæ olim teneram mentem, neque dum flagitiis gravioribus per viam percellabant metuenda Dei omnipotentis iudicia, eadem nullum apud te pondus, nullum momentum obtinent. An igitur ignoras, quia durus ille moderator, cujus ad arbitrium nunquam circumduceris, prohibet, ne bene monentis & à peccato dehortatis gratiæ motibus obsequaris; ne turpissimæ illius servitutis, cujus te jugo mancipavit, pœniteat; ne perniciose semitæ, quam decurris, miserabilem exitum pervideas; vivit nimirum in te Dæmon, & cum eo vivant septem Spiritus nequissimi. Dominantur illi tibi, & arcem cordis tui, quæ prius à Deo expugnata

fuerat, tam validis, tamque firmis aggeribus muniunt, aditus omnes tam diligenter custodiunt, ut jam invicta & inaccessa sit: aures, oculos ita obstruunt, ut ea ferire neque sacrorum luminum fulgura, neque concionum tonitrua possint, nullus salutis, nullus æternitatis sensus superest; projecta perditaque omnia.

Videte igitur, Adolescentes, ne vos durissimo tot tyrannorum imperio permittatis. Si summo Dei omnipotentis beneficio in Christianam libertatem asserti estis, si vincula vestra dirupistis, si turpissimum jugum excussistis, cavete, ne iteratis iisdem criminibus in turpiorem servitutem incidatis. Dæmonem abiecit, expulistis, ejecistis; at scitote futuram, nisi eadem perpetrandi flagitia finem faciatis, ut non eundem tantum Dæmonem, sed septem alios ipso nequiores vincendos ac superandos habeatis.

Jam alterum prosequamur difficultatis caput, Adolescentes, quod ab iis ipsis oritur, qui perpetuis surgendi relabendique vicibus ævum exigunt. Quod usu venire quotidie videmus, ut earum rerum, quæ sapius exercentur, sensim contrahantur habitus, quibus ad res easdem deinceps agitandas non facilius modò, sed naturali quodam impetu animi inclinantur; id sanè multo frequentius accidere solet iis, qui se repetitis flagitiis contaminant, eoque proclivius pravos contrahunt habitus ipsa consuetudine peccandi, quæ incitatoribus vulgò motibus hominum indoles ad malum incitatur. Quantum sit porro, quam grave ad veram pœnitentiam sinceramque ad Deum conversionem impedimentum prava quælibet consuetudo, nemo satis intelligat, aut explicare possit, nisi qui vim illius prope insuperabilem sit expertus. Faxit Deus, Adolescentes charissimi, ut

II. Pars.

vestro ipsi periculo nullius unquam cupiditatis tyrannidem comprobeis. Hæc enim ubi semel diuturnitate temporis confirmata altissimas in corde radices egit, vix ac ne vix quidem illius extirpanda libera facultas relinquitur. Nam sic illa vires mentis corporisque debilitat, sic enervat animos, sic totum hominem pessumdat ac labefactat; ut, quantumcumque durissimum servitutis jugum excutere velle videatur, mediis in conatibus ager deficiat, neque se ab assuetis lapsibus continere possit. Frustra sis ipse, nam quoties sacris in Literis inutilem ac supervacaneam apud homines ejusmodi fuisse benevolentiam tuam conquestus es, ô Deus, frustra, inquam, si blandissimis gratiæ tuæ illecebris animam turpissimæ servitutis mancipatam revocare ad obsequium volueris. Quanta, quanta sit cœlestis luminis efficacia ad densissimas quasque tenebras dissipandas, non discutunt tamen caliginem illam opacæ noctis, quam peccandi consuetudo obduxit: vel si perstricti nonnunquam oculi splendore divini claritatis deformatam peccatorum multitudine animæ faciem respicere incipiunt, mox offusi denuò falsis cupiditatis prave fulgoribus in pristinam cœcitatem relabuntur.

Augustinum audite, Adolescentes, & ab ipso perdiscite quantum sit molis consuetudinem multiplici lapsu confirmatam aliquando deponere. Jam dudum erat, cum instante iuvenis gratiæ suæ motibus Deo, & ingemitante pudoris ac timoris flagella, suis se Augustinus, ut ipse verbis utar, volubatur in vinculis donec abrumperentur. At quam irritum! exitu quam infelici, quam nullo! Vix aliqua melioris vitæ desideria conceperat, cum primo in ortu suffocabantur illa; & ipse prioris vitæ captus illecebris pristinae con-

suetudini gerere morem cogebatur. *Retinebant me nuga nugarum*, inquit Augustinus, fatalem habitus pravi necessitatem exostulans, *Retinebant me nuga nugarum & vanitates vanitatum & succutiebant vestem meam carnem & submurmurabant, dimittis ne nos? & à momento isto non erimus tecum ultra in æternum, & à momento isto non tibi licebit hoc & illud ultra in æternum?* Nitebatur ille quidem stimulantibus ad saniora aspirantis gratiæ aculeis evellere plantam flagitiorum è cœno, sed mediis in conatibus deficiens eodem revolvebatur, prævalente, ut ipse subjicit, prave cupiditatis pondere. *Retardabant me cunctantem abripere atque excutere me ab eis, & transilire quò vocabar, cum diceret mihi consuetudo violenta, sine istis vivere poteris? Sentiebam me ab iis teneri, & jactabam voces miserabiles, quandiu, quandiu? cras, cras: & non erat cras. Ligatus enim eram non ferro alieno, sed ferrea mea voluntate, & ex consuetudine peccandi facta erat mihi quedam quasi peccandi necessitas.* Ita de se loquitur Augustinus, & quam expertus erat in distumpendis suis vinculis difficultatem, nativis, ut videtis, coloribus ac sine fuce expressit. Idem vos labor manet, Adolescentes, eosdem in dissolvendis illis nexibus, quibus vos voluptatum illecebræ implicuerint, obices experiemini. At longè dissimili exitu, mihi credite: quod enim Augustino præter consuetas providentiæ suæ leges Deus liberaliter indulgit, temeritatis inconsultæ sit, id vobis polliceri.

Agite igitur, Adolescentes, nunc existimate aut standum vobis in ea, quam accepistis, gratia, aut nunquam; nunc à peccando vobis temperandum esse, aut in peccatis vestris moriendum. Atenim non possum,

sum, inquit: non potes? an conatum & nisum omnem aliquando exeruisti? an medicinam morbo tuo idoneam attulisti? an novissimorum memoriam frequenter animo retractasti? Non fecisti; alioqui fluctuantem jam dudum virtutum inter & vitia voluntatem confirmasses. Aeternum illud & non violabile sancti Spiritus

Eclii. 7.

oraculum, *memorare novissima tua; & in aeternum non peccabis.* An id unquam serib & enixè in nomine Je-

Joan. 16.

su postulasti? at ille, *Amen dico vobis, si quid perieritis patrem in nomine meo, dabit vobis.* Vocare has voces in dubium non potes, quin Evangelium omne convellas. Et qui ne conatus quidem es; qui hæc tam prompta tamque parabilia remedia non adhibuisti, etiam te minimè posse cau-
 faberis? Deinde præstitisti cetera quæ tuæ potestatis erant? fugisti improborum societatem? oculos à lascivis contuitibus, ab impuris imaginibus, à voluminibus obscænis, aures à flagitiosis sermonibus, linguam à verbis perulantibus, à turpibus cantilenis abstinuisti? hæc qui non feceris, qui mediis in occasionibus criminum immerfus vivas, miraris unde tot ad malum illices, unde tanta naturæ propensio? & dum hæc non amputas, meritò luges imbecilliores esse vires tuas, quam ut à peccando temperare possis. Ut ut est, reponis, non possum: non potes? Ergo æternum petiisti. Quid videtur hæc mea sententia durior? arbitrum te volo? cur non potes? quia difficile est nimium: at quo peccabis frequentius, hoc difficilius erit à peccando abstinere. Firmabitur consuetudo mala, teque suis illigatum nexibus stringet arctius: quo progredieris magis, hoc magis difficultas crescit; & qui difficultate jam impeditis, frustra eandem, cum creverit, superandam esse existimes. Nunquam poteris, mihi

crede, si jam non potes. Alterum igitur amborum statue: vel cessa con-
 queri te non posse, vel fatere hoc ipso omnem à te salutis fiduciam exui abjicique. Quanquam spes est adfutura quædam uberiora divinæ gratiæ subsidia, quibus adjutus inveteratum malum facilius corrigas. Hæc porro spes, quam inanis, quam irrita sit, operæ pretium est expendere.

Est hoc miserabile conditionis humanae fatum, ut, cum propria quisque voluntate facere peccatum possit, idem emendare, ut par est, nisi Deus adjuvet, minimè valeat. Devolvimur vitiorum in cœnum innato quodam infirmitatis acti pondere; at emergere inde feliciter, nisi Deus auxiliatricem tetenderit manum, non sufficimus. Ruimus ipsi præcipientes pravitate in semitam, at revocare ex ea gradum, & meliorem sectariam, nisi se via comitem ac ducem Deus præbuerit, non licet. Denique quantumcumque sit amabilitas in Deo, quantumcumque ad rapiendas nostras ad se voluntates habeat illecebras, ab eo tamen mentis oculos affectusque cordis, pro malæ libertatis arbitrio, plerumque avertimus: eundem verò mutata in meliùs inclinatione voluntatis requirere, & totis animi nostri viribus amantem redamare, non est sic positum in nostra potestate, ut prævenite motum aspirantis gratiæ valeamus. Hæc cum vera sint, dico homini relapso sæpius in eadem peccata vix ullum relinqui sperandi locum, fore ut emergendi aliquando à peccatis gratiam à Deo consequatur.

Verum, inquit, cur peccatori post relapsus etiam multiplices impetrandæ olim veniæ spem adimis? cur infinitam Dei omnipotentis misericordiam limitibus circumscribis? cur Christi sanguinem non unius tantum mundi, sed plurimum flagitiis

III. Pars.

ab-

ablucendis parem sita deprimis atque elevas? Audi, audi, quisquis receptam Dei gratiam tam nihili pendis, ut eandem novorum scelerum monstris prostituas; intellige nunc demum, quamobrem incircumscriptam ex se se divinæ bonitatis amplitudinem restringas. Gemina scilicet iteratis lapsibus adhærescit labes, quam odit ex aquo Deus, ingrati ac perfidi animi vitium dico. Ingratum te, perfidum te exhibes, quoties expiatis Pœnitentiæ Sacramento flagitiis, eadem rursus admittere non dubitas.

Age: quam ingrati est animi, eum, à quo veniam obtinueras, novis injuriis laceffere; eum, qui, cum perdere te æternum posset, cum reum Majestatis teneret, cum supplicium tuum divina urgeret justitia, & libens indulset, & injuriis tuis non supplicia, sed beneficia rependit. Hunc qui offenderit, nonne in ipsam Dei clementiam ac pietatem injuriosum esse necesse est? Vide enim verò, miserrime Adolescens, quo usque processerit ingrati cordis tui perveritas. Tu peccus illud, quod Deus infusa gratia dedicaverat, suumque sacrarium voluerat esse, Dæmoni consecrasti. Tu Dei templum in teterimæ bellæ spelrum ac cubile commutasti; tu opes illius omnes, quibus animam tuam ornaverat, favillimi prædonis furori permisisti: tu Dei Dæmonisque consuetudinem prius expertus, quasi æstimatis utrinque rationibus, Deo remisisti nuntium, ut Satanam sectatere.

Jam verò quante id ipsum perfidia est? Promiseras enim, certè promiseras, sacramentique religione sanctissima Sacerdotis ad pedes confirmaveras, nihil tale deinceps à te perpetrandum: æternam Deo fidem juraveras, quam si obstrinxisses ho-

mini, minimè violabilem credidisses. Verum heu! quam levi occasione, quam tenui statu & anhelitu dissipata ac dissipata omnia illa sunt! si Dei pietatem indulgentiamque sperneres, si pœniteret te acceptæ veniæ, si promissæ illi ac juratæ clientelæ pigeret; quid ageres? hoc unum quod agis modò; veniam illam flocci faceres, abjiceres, fragili voluptatis pretio commutares! pœnitet te pœnitentiæ tuæ, pœnitet te juratæ Deo fidelitatis.

An non æquum est vicissim, ut Deum condonatæ tibi veniæ pœniteat, & ita pœniteat, ut eandem in posterum non sit concessurus? Tum enim verò animam ejusmodi Deus deserit, veluti sedem omnium maximè invisam, & nullo deinceps tempore revisendam. Hinc scelera sceleribus cumulari, occæcari mens, animus obdurescere, & ad terribilium quarumque rerum mentionem rigescere. Neque verò mirum adeo videatur, si tam graves à relapsis peccatoribus Deus repetat pœnas. Nam

Heb. 10.

si quis irritam faciens legem Moysi, inquit Paulus, sine ulla commiseratione moritur; quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit. Quis ad isthæc verborum fulmina non perhorrescat? Expende voces illas diligenti attentoque animo. Adolescens, quisquis es, qui in eadem vitia relaberis, Nonne tu in gratiam receptus fueras? hæc habuisti pro nihilo: contumeliam fecisti Spiritui gratiæ, eumque turpiter abdicasti? Nonne tu in illo testamenti sanguine sanctificatus per pœnitentiam fueras? hunc sanguinem recenti illo crimine polluisti. Nonne se tibi totum dederat impendatque Dei Filius? Hunc è pe-

Z. 4.

ctore

ore tuo tanquam è folio dejectum conculcasti, ut in ejus locum Dæmonem attolleres. Quanto, ut eandem Apostoli voces retexam, deteriora mereris supplicia, qui toties divinam in gratiam restitutus finem nullum facis eadem criminandi; quæ pars tibi poenitentia, quæ spes veniæ impetranda superest?

Animos advertite ad aliam Apostoli sententiam, Adolescentes, & vim illius totam intelligite: *Voluntarie peccantibus*, inquit Paulus, *post acceptam notitiam veritatis jam non relinquitur pro peccatis hostia, sed terribilis expectatio judicii & ignis amulatio*. Terribiles minæ, Adolescentes! *His non relinquitur pro peccatis hostia*. Hoc est, Christus victima illa, qua hominum generi placatur Deus, hostia illa, in qua salutis nostræ summa est, iis non proderit. Itaque, si Apostolo credimus, purgari non potest iteratum scelus, neque ullo sacrificio expiari. Magna, infinita, immensa sunt Christi merita, sed hominibus illis non proderunt. Quid ergo illos manet? *terribilis quedam expectatio judicii & ignis amulatio*. Hæc una illorum pars est. Quod ne austerè magis quam verè dictum ab Apostolo putetis, ecce id plenioribus magisque disertis verbis confirmat. *Impossibile est eos, qui semel illuminati sunt, & gustaverunt donum cælestis, & participes facti sunt Spiritus sancti, & prolapsi sunt, rursus renovari ad poenitentiam*.

Expendamus verba singula. *Impossibile est eos qui semel illuminati sunt*. Illuminatus fueras; tenebras illas obscuramque caliginem, quam peccatum offuderat mentis tuæ, lux divinæ gratiæ discusserat. *Et gustaverunt donum cælestis*, gustaveras, totam se tibi Christus impenderat;

ejus corpore refectus, ejus sanguine potus fueras. *Et participes facti sunt Spiritus sancti*, particeps factus fueras Spiritus sancti, sedem in te suam, folium sacrariumque delegerat. *Et prolapsi sunt*; Prolapsus es miser; tu lucem illam sciens volensque repetitis flagitiis extinxisti, te te iterum fœdissimis libidinum inquinamenti infecisti. *Impossibile est rursus renovari ad poenitentiam*; actum est, conclamatum est, illuminari de novo, gustare donum cælestis, Spiritus sancti particeps fieri non poteris, periisti.

Adde & fulmineam illam, qua B. Petrus percellit recidivos peccatores, comminationem. *Melius, inquit, erat iis non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato*. Ita res se habet, infelix Adolescens; melius tibi fuisset non emeruisse unquam ex illis sordibus, quibus implicitus adhærebas, quam ablutum aquis Sacramentorum lustralibus ad eandem facies remeasse. Satius fuisset non excepisse præcordiis Dominum Jesum, quam expulsum tuipiter abjecisse: non tam apertum aditus salutis periculum, si nunquam fuisses consecutus reconciliationis gratiam, quam acceptam toties contempsisse, prostituisse. Hæc attende seridè & meditare diligenter, qui graviores noxas confessus centies, in eandem tam sæpe, tam graviter, tam sine emendatione ulla prolaberis; qui per menses singulos sacratissimo Christi Corpore ac Sanguine pascaris, nec spiritalem hactenus vitam, quam cælestis ille panis communicat, haurire potuisti; qui totius puritatis ac sanctitatis largitorem tot jam ab hinc annis hospitio excipis, nec ullam adhuc ex ipsius præsentia, atque familiaritate castimoniam atque integritatis

partem

partem retulisti. Iterum repeto, infelix Adolescens, si quis es, ad quem hæc Oratio pertineat, melius foret nunquam impetrasse te delictorum veniam, ad Sacramenta nunquam accessisse, quam nullum ex impertita toties misericordia emolumentum, nullam utilitatem percipisse.

Quid si Spiritus sancti oraculis Patrum quoque testimonia adjiciamus? *Eorum*, inquit Bernardus, *qui peccant, antequam Deum noverint, antequam miserationes ejus experti sint, copiosa est redemptio, at eorum qui post conversionem suam peccatis & vitiis implicantur, ingrati accepta gratia & carnales facti, utique per paucos invenias, qui post hæc redeant in gradum pristinum, sed magis in sordibus positi sordescunt adhuc*. *Indulgentia indignus est, ait Chrysostomus, qui post veniam peccat; sanitate indignus est, qui post curam se vulnerat*. *Ubi emendatio nulla est, inquit Augustinus, nullam esse poenitentiam necesse est*. Infinitus sum, si singula quæ sancti Patres in peccatores recidivos torquent fulmina recenseam. Fuit hæc communis eorum sententia vix ullam spem salutis illis superesse, qui intermissam peccandi consuetudinem repeterent; adeo divinam exhaustisse misericordiam videbantur!

Tamen itane verò sic conclamatum esse illius salutem, qui iteratae prolapsionis sit reus, ut nullam divinæ misericordiæ partem sperare debeat. Adeone rigidè ac severè sumenda sunt sancti Spiritus Patrumque oracula, ut molliori interpretatione temperari non debeant? hoc sine credibile est, sic abjectos à Deo homines ejusmodi, ut impossibile sit eos veniam rursus impetrare? Equidem scio, Adolescentes, non sic accipiendas esse voces

illas, quasi iterata peccata nulla ratione expientur. Error hic foret Ecclesiasticis Censuris jam pridem damnatus. Fateor cum Ecclesiæ Doctoribus locutum esse Paulum ceterosque omnes hominum more, quibus, si quid operosum & valde difficile est, id fieri non posse dicitur. Idem est itaque ac si dixissent; tantæ molis est in integrum restitui homines eos, qui post receptam Dei gratiam ab ea exciderint, ut sine peculiari ope, ut sine miraculo ac prodigio criminum suorum vinculis exolvi nequeant.

Igitur eo recident res tuæ, te potissimum alloquor, qui in eadem peccata quotidie relaberis, qui à Christi castris in castra Satanæ perpetuo transfugis; servari poteris, reconciliari cum Deo, restitui in Dei gratiam poteris, sed sine miraculo, sine prodigio non poteris. Nimirum ad discutiendas dissipandasque mentis tuæ tenebras opus foret abundantiori quodam lumine: Deus illud non impertiet. Ad vincendam molliendamque cordis tui duritiem speciale gratiæ genus accommodatum indoli animique dispositionibus attemperatum requireres, illo carebis. Convertereris fortasse à prava, quam ingressus es, vitiorum semita, si uberius adesset divinæ opis subsidium; subsidio illo privaberis. Imò tam parvè opes illas Deus asperget scelerum tuorum duritiamque perfidiæ vindex, ut vix ullo divinarum rerum, vix salutis tuæ sensu movendus sis.

Vos verò, Adolescentes, tam funestam à vestris cervicibus perniciem advertite; si jam, uti confido, divinæ gratiæ facti estis participes, state porro, neque pia consilia, aut irritamenta cupiditatis, aut voluptatis blanditiæ, aut sanctioris vi-

te

tae difficultates intervertant. Ita stringite divinam bonitatem, nunquam ut ab aeternis ejus amplexibus avelli possitis.

DE NECESSITATE

bene traducendae Juventutis.

ORATIO XVII.

Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua.

Jerem. cap. 3.

Est hic gravissimus multorum error, ut ad capeendam virtutem minus idoneam esse Adolescentiam putent. Nam quis nesciat, inquit, hanc esse aetatis illius indolem, ut neque ad pervidendos vitiosos animi motus attentata satis, neque ad eosdem viriliter coercendos satis instructa, quod utrumque postulat virtutis ratio, esse videatur? Quis neget adhærescere quandam Juventuti ferocitatem, quam irrites potius, quam expugnes? Permitti multa adolescentum cupiditatibus, quæ si non erumpant in graviora scelera, faciles ac tolerabiles haberi solent? accrescere sensim ac pedetentim annis procedentibus maturitatem ingenio, rationi consilium, toti denique homini vim ac robur, quibus adversus difficultates egregie comparatus, virtutis pondus, quantum, quantum est, æquius ferat? Non esse Juventibus imponendas ante tempus austerioris vitæ leges; ne, dum rudi adhuc & inerudito palato ad gustandas virtutis delicias præpostera festinatione accedunt, æternum illius capiant tædium atque fastidium.

Hæc sunt, Adolescentes Christiani, quæ aetatis vestrae in gratiam,

melius in perniciem dixerim, vulgo jactantur. Quodque in ea redeplorandum est magis, qui pro conditionis munerisque sui ratione, tam pravæ opiniones Juventutem dedocere præter cæteros deberent, illi vel indulgentiæ servientes molliùs, vel cæco insanientes amore, currentem ultro in abrupta quæque vehementiùs incitant, & ad ruinam festinanti etiam stimulos adjiciunt. Et miretur postea quispiam, si Juvenum bona pars, ut sunt natura præservidi, & amantes plus æquo libertatis, isthæc opinionum commenta, quia sibi adulantur impensius, totis amplectentur animis, vixque sibi persuaderi patiantur, ut ab ipsa adolescentia jugum Domini portare assuescant. At quoniam difficultatum molestiis plerique deteriti ab ingredienda virtutis via refugiunt, Orationem hanc sic institutam, Adolescentes, ut intelligatis nunquam difficilem minùs, quam nunc est, vobis fore virtutis exercendæ rationem, adeoque vel carendum ea in perpetuum esse, vel in eandem viriliter aetate vestra incumbendum.

Quæ moram & impedimentum afferre virtuti solent, illa sunt ejusmodi, ut partim ab ipso petantur homine, partim ab exteris causis proficiantur. Est enim conditionis humanæ miserabile fatum, ut, dum ad excolendam virtutem accedimus, multa ex nobis ipsis, plura etiam extrinsecus occurrant, quibus virtutis amor retardetur. Tamen quod cæteris aetatibus merito fortè dolendum est, quæ gravissima ex utroque illo capite virtutis incommoda experiuntur, hoc ipsum non dubitem vobis gratulari, Adolescentes, quorum aetas sic est ad virtutem comparata, ut, cum ab internis, tum ab exteris causis vel nullas, vel faci-

facile superandas difficultates habeat; quæ duo gemina Orationis parte dum demonstro, quæso, ut facitis, diligenter attendite.

I. Pars.

Ac de prioribus quidem virtutis incommodis, quæ infortunati homines in semetipsis experiuntur, cum loquor, intelligo innatam vitiosi cordis pravitatem, quæ ab ipsa primi parentis culpa ad universos hereditaria quasi contagio pervenit: intelligo fatalem nec deplorandam satis propensionem, qua nolentes etiam atque inviti inclinamur ad malum: intelligo dominatrices animorum cupiditates, quæ vix bene natis suboriuntur, & in abrupta scelera miseros pertrahunt: intelligo legem illam carnis, quæ teste Paulo legi mentis perpetuò contradicit; denique ut uno verbo complectar omnia, intestinas dissensiones atque discordias intelligo, quas à domesticis nobisque commorantibus, ut loquitur ipse Christus, inimicis singulis prope momentis patimur. *Inimici hominis domestici ejus.*

Rom. 7.

Mat. 23.

Hinc verò primum exurgit aetatis vestrae beneficium, Adolescentes, quæ vos à domesticis illis hostibus tutos atque incolumes præstat. Agite enim, si quis vestrum in hoc tenerrimo juvenutis flore, minùs amans virtutis, si quis in retinenda morum integritate negligentior videretur; is ne cupiditatum suarum vim ineluctabilem accuset? Non est, mihi credite, aetatis vestrae, ut tam formidolosus hostibus obnoxia sit; non potest esse cupiditatis vis tanta, ut ingenitum juvenum animis candorem obscurarit; ut impressa recens sacro purissimi agni sanguine vestigia obliterarit; ut prævaluerit contra institutionem bonam, quam nacti estis; ut pietatis ac Religionis vim omnem, quam inter assiduos studiorum labores hausistis, penitus opprimerit; vel si bono se-

mini, quod larga manu vestris cordibus sparsum ac disseminatum est, aliquid infelicis lolii accrevisset, non habet malum radices tam altas, ut extirpari feliciter aliqua contentione non possit.

Jam verò quam singulare vobis adversus cupiditatis pravæ incitationes præsidium, quantum virtutis adjumentum accedit ab ea providentia, qua rerum omnium moderator Deus aetatis vestrae securitati atque innocentiae consultit! Nempe elanguisset nunc primum plena suavissima sollicitudinis æmulatio, qua Christus olim primigenios juvenutis amores sibi tam ambitiosè vindicabat; remisisset seculis procedentibus reverimus pietatis affectus, quem præ se ferre visus est in terris, cum inter confertissimam properantium ad se aetatis cujuscumque multitudinem, ipsos potissimum parvulos secernebat! cum ad excipiendos sacros amplexus amanter invitabat? cum paterno fovebat in sinu? cum eisdem ad exemplum imitationemque proponebat; cum talium esse regnum cælorum affirmabat, cum ab ipsorum oculis offensionem quamlibet, quodlibet scandalum, interpositis etiam gravibus minis, removebat? Tot inter tamque illustria divinæ erga juventutem providentiæ, pietatis, benevolentia testimonia, quam facile est aetati vestrae perturbatis mederi animi motibus, si qui fortè orientur, & omnem virtutis exercendæ moram amputare?

At enim reclamantem audio quempiam: utinam ita nobiscum ageretur! utinam, quemadmodum sentis de nobis, sic animus affectus foret! Verum ut parum nosti juvenutis indolem, quam nullis vel levissimis agitari cupiditatum fluctibus æstimasti. Nescis, heu! nescis, quantis hæc aetas jacteretur procellis, quam peri-

periculosus syrtibus objecta sit. Ah! si penitissimas cordis adire latebras & arcanos animi recessus subire contigisset, sentire oppreſsum jam diu pravæ cupiditatis jugo, & iniquo sub pondere fatifcentem miserareris! Adest importuna, quocumque me vertam; non ego vel subterfugere possum insequentem, vel laceſſentem declinare, vel coercere oppugnantem! Nunc hæret pectori accensa face & exitiales flammæ excitat, mox carnem fodit ac pungit stimulis acrioribus: non illam moratur locorum ratio vel temporum, quin in secreto virtutis sacrario, in ipso domicilio sanctitatis, inter augustissima Religionis mysteria funestissimas insidias parat, atque vix evitabilem corruptelam molitur.

Hocine verum, quod quereris, Adolescens infortunate? Ten' ego putem tam duræ servituti mancipatum? Nam quibus gradibus eò devenisse te oportet, ut, quod habet cupiditas prava funestissimum, experire? Fructus est ille scilicet vitæ jam pridem cum ipsa cupiditate consuetudinis, cui dum servis imprudens, dum indulges mollius, dum cupidius blandiris, dum eandem affatim explēs & exfatias, sic te ipsius arbitrio totum permisisti, ut durissimum exerceat dominium, neque liberam aut excutiendi aut detrectandi imperii facultatem relinquat. O si, cum suboriri visa est pestis teterrima, nascentem adhortus esses, si nondum adultam, neque diuturnitate temporis roboratam oppugnasses, quantulæ fuisset operæ amoliri labem illam, aut damnum, si quod intulisset, refarcire!

Quaquam quid despondes animum, Adolescens Christiane, si quis esses, in hoc ætatis flore tam tenero, qui savientis affectus mali imperium sentiret? quid juvat exaggerare

verbis importunum quo premeris servitutis jugum, quasi nulla ratione dejici à cervicibus posset? Non est, mihi crede, tam metuendus hostis ille, quem objicis, ut ipsum aggredi refugias, vel vincere etiam desperes. Age ergo, animum erige, dum per ætatem licet, accinge te: omne periculum in mora est; quid hæres dubius? quid refugis? Heu me! jam invasit penitiores animi partes ignis edacissimus, qui me conficit ac consumit! Falleris, dic leves scintillas, quas dissipabis quamprimùm ac restingues. Pullulavit in uberiore cordis solo semen pestiferum, quod vim bonæ frugis omnem oppreſsit ac suffocavit! At quantum est, dum crevit! manum admove, non luxuriantem modò segetem amputabis, sed ipsas etiam radicem fibras evelles. Esto: sed unde me tandem expediam ex illis vinculis, quæ mala peccandi consuetudo induxit? hæc me coercent etiam invitum & repugnantem, vixque liberam deinceps temperandi à flagitiis moram relinquunt. Nescis, Christiane Adolescens, quid valeas: experire tu tantum; non sunt illa ferrea vincula, his te, cum volueris, tam feliciter, quàm alter Sanson, expedit, & in ipsos etiam, qui nexerunt illa, insultabis. Ah! si cum alio foret hoste depugnandum, verum enim verò res est mihi cum immundo spiritu; qualis, heu, & quantum hostis! At solus est; & habes tot comparata ad submovendum hostem propugnacula, tot arma ad conficiendum eundem expedita. Quantum enim & quàm efficax offertur tibi præsidium à frequenti Sacramento rum usu, ab assidua piorum librorum lectione, à quotidianis Moderatorum adhortationibus, à suavissima omnipotentis Dei benignitate, quæ te inter ipsam liberioris vitæ licentiam

tiam amanter, persequitur; & arcanis usque motibus ad meliorem frugem instigat.

Quoties enim verò, si fateri verum volueris, uberioris cujusdam luminis beneficio contemplatus ipse internam animæ tuæ faciem ingemisti dierum illorum desiderio, quibus integram ab omni morum corruptela vitam exigebas? Unde mutatus ego tantum, inquiebas, quàm dispar meimet, quàm dissimilis ipse sum! Fuit tempus, cum divino timore pariter & amore plenus, vel ad ipsam sceleris umbram perhorruissem; cum levissimam deliberata voluntate noxam non admissem; fuit tempus, cum incredibili mentis alacritate singulas officii mei partes constanter explebam; cum tenerrimo pietatis sensu ad res divinas convolabam, cum inter castas Agni cælestis epulas liquidissima voluptate perfundebar. Proh! quantam experior hodie affectuum, voluntatumque conversionem! *Quis mihi det ut sim juxta menses præstinos, secundum dies quibus custodiebat me Dominus?* Felices scilicet fortunatique menses, cum in amantissimo divina bonitatis sinu conquiescens, neque paratos innocentiam meam laqueos, neque adversariorum meorum furorem metuebam. *Sicut fui in diebus adolescentiæ meæ, quando secreto Deus erat in tabernaculo meo.* O beata pax, gaudium inexplicabile, felicitas ipsis invidenda Cælitibus, cum tu, dulcissime Jesu, bonorum omnium fons uberrimus in intimis cordis mei penetralibus, hospitis, amici, parentis amantissimi vice fungebaris!

Hæc tu dum revolveres animo attentius, Adolescens Christiane, dum incalescente ad sacros cælestis ignis accessus voluntate pudebat te tui, qui benignum Domini mitissimi im-

perium durissimo cupiditatis effrenatæ jugo commetasses; si sincera ante actæ vitæ confessione flagitia tua expiasses; si ad sacrum Christi Corporis epulum ea, qua par est, pietate accessisses; si arcanos animi tui recessus moderatori conscientiam aperuisses; si firmus in despiciendis peccandi illecebris constansque extitisses; jam extirpata foret magna ex parte consuetudinis illius pravitas, neque tam grave salutis tuæ periculum aduisses. At tu, cum operi admove remanum sedulo oporteret, si interim otiaris turpiter; si cum opus esset animo forti ad refecandas ad vivum lethiferas mali fibras, vulnus alis & palpas molliter; miraris non potuisse te ad hunc usque diem, insanum solutioris vitæ amorem compescere; imò inflammari eundem quotidie magis ac magis, & spem extinguendi illius pœne conclamatum videri.

Adeamus ipsum corruptelæ caput: quid te perdidit, infelix Adolescens? quid te perditum prohibet, quominus de refarciendis, quæ fecisti, damnis cogites? Vis dicam quod verum est? Te perdidit atque etiamnum perdit Literarum fastidium, & tua in studendo focordia: hinc prima totius mali labes, hinc ille quem experitis in rebus divinis tepor, hinc illa morum prolapsio, in quam deservescere sensum pietatis ardore miserè devenisti. Quin ergo deponis otium, quin seridè refers animum ad studia, si suscitare pietatem languescentem, & alto vitiorum è cœno volueris emergere. Atenim malum invexit liber exitiosus; ex illo corruptissimo fonte haustisti scelerum illorum notitiam, quæ utinam æternam ignorasset! Age ergo; flammis piacularibus abole fatale illud corruptelæ instrumentum, & nunquam violandum cum oculis tuis scædus paciscere, ne quid.